

Výroční zpráva ÚČJTK FF UK za rok 2006

1. Obecné informace o základní součásti

název základní součásti	Ústav českého jazyka a teorie komunikace
zajišťované studijní obory	Český jazyk a literatura (společně s Ústavem české literatury a literární vědy); čeština v komunikaci neslyšících
podíl na výuce jiných oborů	Nederlandistika; lingvistika a fonetika; fonetika; slavistika; čeština pro cizince; archivnictví
hlavní odborné a pedagogické zaměření	Synchronní a diachronní bohemistika ze strukturního a funkčního úhlu pohledu, kognitivní lingvistika, teorie textu a komunikace; pedagogická lingvistika a didaktika jazyka; český znakový jazyk a komunikace neslyšících

2. Pedagogické působení členů základních součástí v zahraničí

jméno pracovníka	zahraniční instituce, kde vyučoval	předmět/rozsah výuky
PhDr. Eva Hošnová, CSc.	Humboldt Universität Berlin	20 hodin – současná česká gramatika a stylistika
prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.	Humboldt Universität Berlin	40 hodin – současná česká gramatika a stylistika
prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.	Universität Wien	16 hodin - Současný stav češtiny a jazykovědné bohemistiky
Mgr. Šárka Zikánová	Universität Leipzig	25 hodin – intenzivní kurs češtiny
Mgr. Šárka Zikánová	Universität Leipzig	16 hodin – historická mluvnice češtiny a slovenštiny

3. Pedagogické působení zahraničních odborníků na základní součásti

jméno pracovníka	jeho mateřská zahraniční instituce	
Dr. David Danaher	University of Wisconsin-Madison, USA	56 hodin - Úvod do kognitivní
Dr. Jaroslaw Malicki	Uniwersytet Wroclawski, Polsko	28 hodin – Gramatická a lexiká

4. Pedagogická spolupráce s jinými českými vysokoškolskými nebo akademickými institucemi

název instituce/jména pracovníků	obor, na němž externisté z uvedené instituce působili
---	--

název instituce/jména pracovníků		obor, na němž externisté z uvedené instituce působili
Filozofický ústav AV ČR	PhDr. Věra Schifferová, CSc.	Čeština v komunikaci neslyšících
Ústav pro jazyk český AV ČR	PhDr. Milan Harvalík, Ph.D.	Český jazyk a literatura
Ústav pro jazyk český AV ČR	PhDr. Petr Nejedlý	Český jazyk a literatura
Ústav pro jazyk český AV ČR	PhDr. Jana Hoffmannová, DrSc.	Český jazyk a literatura
Ústav pro jazyk český AV ČR	PhDr. Milada Homolková	Český jazyk a literatura
Ústav pro jazyk český AV ČR	PhDr. Alena M. Černá, Ph.D.	Český jazyk a literatura

5. Další významné pedagogické aktivity základní součásti: stav akreditací – podané/získané, kurzy CŽV a U3V – restituované

ÚČJTK spolu s KČL pořádal kurs CŽV Uvedení do jazykovědné a literárněvědné bohemistiky (především pro maturanty se zájmem o filologické studium – 7. ročník, 83 absolventů) a rovněž kurs pro uchazeče o studium oboru čeština v komunikaci neslyšících (17 absolventů). Dále ÚČJTK zorganizoval kurs celoživotního vzdělávání nazvaný Stylistika a základy rétoriky pro učitele; kurs je součástí dalšího profesního vzdělávání učitelů na Univerzitě Karlově v Praze. Rozběhl se i pilotní ročník kursu U3V Čeština včera, dnes a zítra. Pracovníci ÚČJTK se podíleli na výuce češtiny pro cizince v rámci fakultních programů ECES, AU, CET a na LŠSS. Byly podány podklady k akreditaci habilitačního řízení a řízení pro jmenování profesorem v oboru český jazyk, podklady k akreditaci dvouoborového bakalářského studia oboru ČNES, reakreditaci jednooborového bakalářského studia oboru ČNES a k akreditaci navazujícího magisterského studia českého jazyka. Pracovníci ÚČJTK se aktivně účastnili řady seminářů a workshopů a proslovili množství přednášek na domácích odborných i popularizačních fórech.

6. České vědecké granty řešené v roce 2006

název grantu	poskytovatel	řešitel	anotace grantu
Jazyky, literatura a kultura v českých zemích od pozdního humanismu po osvícenství	GA ČR	prof. PhDr. Karel Kučera, CSc.	Grant je orientován mezioborově na doktorandy (vedle českého jazyka též historie aj.).
Korespondence Boženy Němcové	GA ČR	Mgr. Robert Adam, Ph.D.	Úkolem grantu je příprava čtvrtého, závěrečného svazku kritické edice úplné korespondence B. Němcové a vědecká

název grantu	poskytovatel	řešitel	anotace grantu
			reflexe této korespondence.
Příprava a vydání Repertoria rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách II (K–O)	GA ČR	Mgr. Alena Fidlerová	Úkolem grantu je připravit do tisku a vydat II. díl rozsáhlého a podrobného soupisu raněnovověkých rukopisů z českých muzeí.
VZ Jazyk jako lidská činnost, její produkt a faktor	MŠMT ČR	doc. Zd. Starý (ÚLUG), za ÚČJTK 18 osob	ÚČJTK se na VZ podílí projektem Problémy porozumění jazyku a světu – různé jazykové konceptualizace světa a projektem Analýza školní a mediální komunikace.

7. Další české granty řešené v roce 2006 (transformační/rozvojové apod.)

název grantu	poskytovatel	řešitel	anotace grantu
Koncepce a návrh navazujícího magisterského studijního programu Čeština jako jazyk cizí/druhý	MŠMT ČR	doc. PhDr. Karel Šebesta, CSc.	Rozvojový projekt pro přípravu pokladů k akreditaci studijních plánů navaz. mag. studia.
Rozhovory s českými lingvisty I	UK FF	Mgr. Eva Lehečková	Projekt specifického výzkumu.
Dvouoborové bakalářské studium oboru Čeština v komunikaci neslyšících	MŠMT ČR	Dílčí řešitel: prof. PhDr. Alena Macurová, CSc.	Rozvojový projekt.

8. Podíl na grantech jiných domácích a zahraničních

název grantu	řešitelské pracoviště	řešitel za FF UK	anotace podílu FF na grantu
Sprachwissenschaftliche bohemistische Austauschvorträge und Workshops	ÚČJTK FF UK + IS Universität Wien	prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.	Projekt financoval výměnné pedagogické pobyty pražských a vídeňských bohemistů.
Jazyk a diskurs	ÚLUG FF UK	prof. PhDr. Petr Mareš, CSc. (spoluřešitel)	Doktorský grant je zaměřen na vztah jazyka k dalším znakovým systémům.
Tiché vzdělávání – Soubor e-	Federace rodičů a přátel sluchově	prof. PhDr. Alena Macurová, CSc.	Vytvoření e-learningových učebních materiálů, které

název grantu	řešitelské pracoviště	řešitel za FF UK	anotace podílu FF na grantu
learningových učebních materiálů (nejen) pro neslyšící	postižených		zvýší kompetenci neslyšících ve čtené a psané češtině.
Vyškolení lektorů a vytvoření výukových materiálů pro tlumočníky znakového jazyka, transliterátory znakové češtiny a vizualizátory mluvené češtiny	Česká komora tlumočnicků znakového jazyka	Bc. Nad'ea Dingová, Mgr. Andrea Hudáková, prof. Alena Macurová, Bc. Radka Nováková, Mgr. Lenka Okrouhlíková, Bc. Lucie Šúchová, Bc. Petr Vysuček a studenti oboru ČNES	Vyškolení lektorů a vytvoření výukových materiálů pro tlumočníky znakového jazyka, transliterátory znakové češtiny a vizualizátory mluvené češtiny
Jazykové centrum Ulita	Střední, základní a mateřská škola pro sluchově postižené v Praze-Radlicích	Mgr. Andrea Hudáková, prof. Alena Macurová	Vzdělávání sluchově postižených.
Teaching Sign Language and the Culture od the Deaf for Different Educational Groups	Socrates, Finsko	Bc. Radka Nováková, Bc. Petr Vysuček	Školení lektorů znakového jazyka a tvorba materiálů pro výuku znakového jazyka.

9. Případná další spolupráce se zahraničím mimo granty (spolupráce institucí a/nebo projekty přímo nefinancované)

zahraniční instituce nebo projekt /země	řešitel za FF UK	obecná anotace výstupů FF v r. 2004
Institut für Slawistik, Humboldt-Universitaet zu Berlin, SRN	PhDr. Eva Hošnová, CSc., doc. PhDr. Petr Mareš, CSc.	Příprava k vydání vysokoškolské učebnice pro německy mluvící bohemisty.
Uniwersytet Warszawski, Polsko	doc. PhDr. Iva Nebeská, CSc., PhDr. Irena Vaňková, CSc., PhDr. Jasňa Šlédrová, CSc., PhDr. Lucie Saicová Římalová, Ph.D.	Dlouholetá spolupráce v oblasti kognitivní lingvistiky.
Uniwersytet Lublin, Polsko	doc. PhDr. Iva Nebeská, CSc., PhDr. Irena Vaňková, CSc., PhDr. Jasňa Šlédrová, CSc., PhDr. Lucie Saicová Římalová,	Dlouholetá spolupráce v oblasti kognitivní lingvistiky.

zahraniční instituce nebo projekt /země	řešitel za FF UK	obecná anotace výstupů FF v r. 2004
	Ph.D.	
Institut für Slavistik, Universität Leipzig, SRN	Mgr. Šárka Zikánová, prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.	Příprava a zajištění konference Interfaces.
Uniwersytet Wroclawski, Polsko	Mgr. Šárka Zikánová, prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.	Příprava a zajištění konference Interfaces.

10. Pořádání vědecké konference/semináře

název	datum konání	počet účastníků		anotace (max. 50 slov)
		domáci/zahraniční		
20. workshop Žďárek - Den I	21. 4. 2006	14	4	Přednáškový den pro doktorandy na téma Interdisciplinární oblasti lingvistické bohemistiky
21. workshop Žďárek	1.-3. 12. 2006	22	6	Workshop se konal v Jilemnici za účasti studentů, doktorandů a pedagogů nejen z ÚČJTK.

11. Účast členů základní součásti na mezinárodních vědeckých konferencích

jméno účastníka	název konference	místo/datum konání		téma referátu a/nebo anotace účasti
PhDr. Jasňa Šlédrová, CSc.	XX. polsko-česká konference	Varšava	19.-21. 6. 2006	Stereotyp učitele a studenta
Mgr. Alena Fidlerová	XX. polsko-česká konference	Varšava	19.-21. 6. 2006	Zvuk, jazyk a jazyky v českých vánočních pastorelách 18. a 19. století
PhDr. Irena Vaňková, CSc., Ph.D.	XX. polsko-česká konference	Varšava	19.-21. 6. 2006	Dobré jméno a pomluva v českém jazykovém obrazu světa
Bc. Lucie Šučová	XX. polsko-česká konference	Varšava	19.-21. 6. 2006	Metafory v českém znakovém jazyce
PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.	Anglicisms in Europe	Regensburg	26.-28.7. 9. 2006	Anglicisms in Contemporary Czech Medical Terminology and in Specialized Medical Texts
PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.	Funkční aspekty slovanské slovtvorby	Minsk	9.-14. 10. 2006	Víceslovné odborné názvy v češtině (se zaměřením na lékařskou terminologii)
PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.	10th Czech and Japanese Surgical	Kjótó	20. 10. 2006	The Origins of Czech Surgery, Its Terminology and Contribution to

jméno účastníka	název konference	místo/datum konání	téma referátu a/nebo anotace účasti
	Symposium		European and World Surgery (50 %)
prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.	Jazyk – societa - komunikácia	Smolenice	25.-27. 4. 2006 Modalita v češtině a slovenštině
prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.	Hrvatski filološki skup	Opatija, Rijeka	21.-24. 6. 2006 Jazyk(y) českých Židů
Mgr. Šárka Zikánová	39th Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea: Relativism and Universalism in Linguistics	Brémy	30. 8. – 2. 9. 2006 What do the data in PDT say about systemic order in Czech?
Mgr. Šárka Zikánová	The First Conference of The Slavic Linguistics Society	Bloomington (Indiana)	8.–10. 9. 2006 Was Older Czech Really Verb–Final?
Bc. Radka Nováková, Bc. Petr Vysuček	Pedagogics and Sign Language Teaching	Bristol	5.-8. 2. 2006 „Kultura Neslyšících a slyšících: co by učitelé měli vědět?“ a „Vizuální prostor ve ZJ“
Mgr. Robert Adam, Ph.D.	Eurolingua et Eurolitteraria	Liberec	14.-15. 9. 2006 K jazykové kultuře veřejnoprávního televizního a rozhlasového zpravodajství
Bc. Nad'a Dingová Bc. Petr Vysuček	EFSLI AGM & Conference 2006 Innovative Practices in Team Interpreting	Praha	15.–17. 9. 2006
Prof. PhDr. Alena Macurová, CSc.	Vzdělávání sluchově postižených	Praha	6.-7. 12. 2006 Jazyky komunikace neslyšících: český znakový jazyk a čeština
doc. PhDr. Iva Nebeská, CSc.	Kognice 2006	Praha	6.-7. 10. 2006 Slova a svět za slovy
PhDr. Jasňa Šlédrová, CSc.	Kognice 2006	Praha	6.-7. 10. 2006 O cestách a o duši. Pohled kognitivní lingvistiky a pedagogiky

15. Významné jednotlivé přednášky členů základní součásti v zahraničí (mimo souvislou výuku a referáty na vědeckých konferencích)

Jméno přednášejícího	instituce, kde se přednáška konala	název přednášky
prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.	Prešovská univerzita	Sociolingvistická problematika češtiny a slovenštiny
Mgr. Robert Adam, Ph.D.	Friedrich-Schiller-Universität Jena	Vývoj a proměny spisovné normy v češtině v 19. století
Mgr. Šárka Zikánová	Universität Regensburg	Der Aufbau eines Korpus zur Analyse der Wortstellung im Frühneuschlechtischen
prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.	Humboldt-Universität Berlin	Čeština, němčina, ruština a další jazyky v Haškových Osudech dobrého vojáka Švejka
prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.	Universität Heidelberg	Některé vývojové tendence současné češtiny

16. Přednášky zahraničních odborníků na základní součásti (nejde o pravidelnou výuku)

jméno přenášejíciho	mateřská instituce/země	název přednášky
Dr. Taťána Vykypělová	Universität Wien, Rakousko	Cyklus přednášek na základě výměny v rámci AKTION, listopad-prosinec, 16 hod.
Prof. Alina Nowicka-Jeżowa	Varšavská univerzita, Polsko	Nihil novi sub sole. O metafoře barokní avantgardy
Prof. Jerzy Bartmiński	Uniwersytet Lublin, Polsko	Úvod do etnolingvistiky
Dr. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska	Uniwersytet Lublin, Polsko	Polský lidový snář

17. Doktorské práce obhájené v r. 2006

jméno doktoranda	obor	název práce
Mgr. Šárka Zikánová	český jazyk	Slovosled ve starší češtině (1500–1620): Postavení syntetického přísudku ve větě hlavní.
Mgr. Jana Bílková	český jazyk	Formální tautologie v češtině
Mgr. Ondřej Koupil	český jazyk	Česká gramatografie a kulturní reflexe češtiny v letech 1533-1672
Mgr. Iva Mrkvičková	český jazyk	Kategorie pádu jako problém aplikované lingvistiky

18. Významné vědecké monografie vydané v roce 2006 (max. 5 titulů)

	autor		název	místo	nakladatel	ISBN	počet
	jméno / příjmení			vydání			stran
1	Karel	Šebesta	Aktivní naslouchání při vyučování (Spoluautorka Jana Palenčárová)	Praha	Portál	80-7367-101-8	102

19. Významné vědecké sborníky vydané v roce 2006 (max. 5 titulů)

	název	anotace	místo vydání	nakladatel	ISSN	počet stran
1	Čeština doma a ve světě	ČDS je časopis vydávaný v ÚČJTK.	Praha	UK FF	1210-9339	166
2	Jazyk – jazykověda - komunikace	Výbor z lingvistického díla prof. Oldřicha Uličného. AUC Philologica 3, Slavica Pragensia 38	Praha	Karolinum		423

20. Další významné vědecké výstupy v roce 2006 (max. 5)

	autor		název/popis výstupu	forma zveřejnění	
	jméno / příjmení				
1	Božena	Němcová	Korespondence III (1857-1858). Praha: NLN, 2006. ISBN 80-7106-764-4.	tiskem	Na ed Římal

Datum a podpis vedoucího základní součásti: